

Thema-audit

Duurzame klimaataanpak

Globaal rapport | 25.11.2025

INHOUDSOPGAVE

1	Globale conclusie	3
2	Globale vaststellingen	6
3	Globaal advies aan de lokale besturen	15
4	Globaal advies aan andere bestuursniveaus	18
	Bijlage 1: Algemene informatie over de thema-audit	20
	Bijlage 2: De geauditeerde besturen	24
	Bijlage 3: De resultaten per audit	27
	Bijlage 4: Goede praktijken	29

1 GLOBALE CONCLUSIE

De overgrote meerderheid van de lokale besturen in Vlaanderen zijn de afgelopen jaren klimaatengagementen aangegaan om binnen hun bevoegdheden bij te dragen aan het realiseren van klimaatdoelen. Dit uit zich o.a. in de ondertekening van de Europese burgemeestersconvenanten door meer dan 90% van de lokale besturen in Vlaanderen. Hiermee wordt een **brede geografische spreiding** gerealiseerd. Meer concreet onderschrijven de lokale besturen de ambitie om de CO₂-emissies met 55% te verminderen tegen 2030 en te streven naar klimaatneutraliteit tegen 2050. **Vlaanderen** is in vergelijking met andere regio's een **koploper in het aangaan van klimaatengagementen op lokaal niveau**.

Gezien de belangrijke rol die lokale besturen spelen als actor in het realiseren van de klimaatdoelen, ging Audit Vlaanderen in de periode oktober '24 – september '25 na in welke mate acht lokale besturen op een gestructureerde manier werken aan een duurzame klimaataanpak. Meer specifiek onderzocht Audit Vlaanderen of het lokaal bestuur:

- vanuit een analyse van de uitdagingen op het eigen grondgebied een klimaatvisie en -strategie ontwikkelde gericht op zowel mitigatie als adaptatie;
- zich erop organiseert om dit te realiseren;
- intern en extern de uitvoering van de klimaatvisie en -strategie opneemt en faciliteert;
- de realisatie en bijhorende impact van de strategie opvolgt en hierover rapporteert.

Audit Vlaanderen stelde bij het merendeel van de geauditeerde lokale besturen vast dat de **gehanteerde klimaataanpak onvoldoende garanties biedt om de klimaatdoelen te realiseren tegen eind 2030**. De **lokale besturen** maken werk van klimaatactie om een **invulling aan de aangeane klimaatengagementen** te geven, maar een **versterking van de aanpak is noodzakelijk** omwille van de onderstaande vaststellingen:

- Op basis van degelijke risico- en kwetsbaarheidsanalyses¹ hebben de lokale besturen inzicht in de klimaatuitdagingen op hun grondgebied. Deze analyses vormen echter niet altijd de basis voor het maken van concrete keuzes in het klimaatactieplan, het meerjarenplan en de dagelijkse praktijk. De lokale besturen beschikken over klimaatactieplannen met duidelijke doelen gericht op mitigatie en adaptatie, maar deze zijn nog onvoldoende vertaald naar SMART-geformuleerde doelstellingen, maatregelen en acties die de volledige periode tot 2030 en later overbruggen. Ook een financiële doorrekening van de kostprijs van het volledige klimaatactieplan is bij geen van de acht geauditeerde lokale besturen opgemaakt. Enkel voor de periode van de lopende legislatuur zijn de maatregelen en acties deels geconcretiseerd en (financieel) verankerd in het meerjarenplan 2020-2025. Strategische tijdslijnen, die de aanpak op lange termijn uitstippelen, over legislaturen heen en met tussentijdse mijlpalen, ontbreken.
- In de praktijk voeren meerdere diensten in de lokale besturen klimaatacties uit. Er is echter nog onvoldoende afstemming tussen de verschillende initiatieven en over de diensten heen, onder meer omdat het klimaatactieplan weinig systemisch en als (organisatiebreed) programma wordt opgenomen. Een helikopterzicht op (de uitvoering van de) volledige klimaatvisie en -strategie ontbreekt. Voor de uitvoering van hun klimaatvisie en -strategie werken lokale besturen in de praktijk tot op een bepaalde hoogte samen met verschillende lokale belanghebbenden en bovenlokale partners binnen een ecosysteem dat fungeert als een interactief netwerk. Welke rollen

¹ Deze analyses bestaan uit een risico- en kwetsbaarheidsanalyse die de klimaatrisico's en kwetsbare sectoren op het eigen grondgebied identificeert en evalueert en gegevens over de evolutie van de emissies en de klimaatimpact per sector, alsook in trends en oorzaken en in directe en indirecte gevolgen.

(actor, facilitator, regisseur) het lokaal bestuur, belanghebbenden en partners binnen hun respectievelijke bevoegdheden en mogelijkheden kunnen en moeten opnemen, is doorgaans nog onvoldoende vastgelegd.

- De opvolging van de klimaatactieplannen gebeurt eerder fragmentair waardoor een globaal zicht op de voortgang ontbreekt. Daarnaast bepaalden de lokale besturen nog onvoldoende welke data en indicatoren nodig en relevant zijn om de eigen inspanningen en resultaten op te kunnen volgen en bij te sturen.

Eind 2025 is voor bijna alle geauditeerde besturen de periode voor de realisatie van de klimaatdoelstellingen richting 2030 meer dan halfweg. Op het moment van de auditwerkzaamheden weten de lokale besturen onvoldoende of ze op koers zitten om de klimaatengagementen te realiseren. Bijgevolg is het moeilijk om in te schatten hoe ze de nog resterende kloof kunnen aanpakken dan wel tijdig kunnen dichtten. Het is dan ook van belang dat de lokale besturen in eerste instantie focussen op de doelstellingen, maatregelen en acties waarvoor ze zelf binnen hun bevoegdheden de verantwoordelijkheid kunnen opnemen. Ter ondersteuning formuleert Audit Vlaanderen in hoofdstuk 3 een aantal adviezen aan lokale besturen om hun klimaataanpak te versterken.

Het realiseren van de klimaatdoelstellingen situeert zich uiteraard binnen een **breder ecosysteem**, waarbij de federale overheid instaat voor de coördinatie van de nationale klimaatstrategie en de gewesten instaan voor het beleid en het beheer van specifieke aan klimaatgerelateerde materies. De lokale besturen zijn met andere woorden in grote mate afhankelijk van andere bestuursniveaus om de klimaatdoelen op het eigen grondgebied te kunnen realiseren. Een duidelijk, stabiel en doortastend beleidskader vanuit andere bestuursniveaus ondersteund door een versterking van de bovenlokale governance, is een noodzakelijke randvoorwaarde voor de lokale besturen om hun klimaatvisie- en strategie op (middel)lange termijn te kunnen opmaken en realiseren. Het ontbreken van stabiliteit en afstemming in regelgeving, financiering en ondersteuning heeft immers een grote impact op de mate waarin lokale besturen een duurzame klimaataanpak op lokaal niveau kunnen realiseren. **De lokale besturen zijn een belangrijke actor, maar kunnen de klimaatuitdagingen niet alleen realiseren.** Audit Vlaanderen formuleert in dit kader in hoofdstuk 4 ook een aantal adviezen aan andere bestuursniveaus; in het bijzonder de Vlaamse overheid en de provincies.

Audit Vlaanderen wil de acht geauditeerde besturen en de belanghebbenden waarmee het contact had, bedanken voor de constructieve samenwerking. De opbouwende sfeer waarin de audits konden plaatsvinden, maakte het mee mogelijk om dit globaal rapport op te maken. Daarnaast bedankt Audit Vlaanderen ook de andere lokale besturen en actoren die kennis en informatie ter beschikking hebben gesteld tijdens de voorbereiding en de uitvoering van deze thema-audit.

Dit globaal rapport bundelt de belangrijkste vaststellingen van deze thema-audit en formuleert adviezen zowel ten aanzien van de lokale besturen als ten aanzien van andere bestuursniveaus. Bijlage 1 geeft meer toelichting over de inhoud van deze thema-audit. De lijst met geauditeerde besturen en een situering ervan bevinden zich in bijlage 2. De geanonimiseerde resultaten van de individuele audits en de legende van de gebruikte kleuren zijn opgenomen in bijlage 3. Tot slot bevat bijlage 4 een overzicht van goede praktijken uit de individuele audits die als inspiratie voor andere lokale besturen kunnen dienen.

Thema-audit Duurzame klimaataanpak

bij lokale besturen in Vlaanderen

Klimaatengagements:

Lokale besturen zijn koplopers in het aangaan van klimaatengagements.

55% reductie van CO₂-emissies tegen 2030, klimaatneutraliteit tegen 2050

Voldoende klimaatadaptatief en weerbaar tegen de impact van klimaatverandering

Conclusie:

- Lokale besturen maken werk van klimaatactie, maar de huidige aanpak biedt onvoldoende garantie om de klimaatdoelen tegen 2030 te realiseren
- Lokale besturen zijn een belangrijke actor, maar kunnen de klimaatuitdagingen niet alleen realiseren
- Versterking van de klimaataanpak is noodzakelijk

Globaal advies aan lokale besturen

Prioritaire elementen:

- **Afstemmen van klimaatactie** op risico- en kwetsbaarheidsanalyses
- **Opmaken van een strategische tijdslijn** met maatregelen en acties over legislaturen heen
- **Verankeren** van de klimaatstrategie in de organisatie
- **Informeren en sensibiliseren:** voorbeeldfunctie van het lokaal bestuur waarmaken en uitbouwen ecosysteem
- **Opvolgen klimaatstrategie** door inspanningen en bijdragen aan klimaatdoelen te monitoren

11 inspirerende goede praktijken

Globaal advies aan andere bestuursniveaus

Versterk de interbestuurlijke governance:

- **Zorgen voor een duidelijk, stabiel en doortastend beleidskader**
 - Stabiele regelgeving afgestemd op huidige en toekomstige verplichtingen
 - Afgestemde en hieraan gekoppelde financiering
- **Ondersteunen van lokale besturen**
 - Bundel expertise, coach en ondersteun
 - Fungeer als kenniscentrum
- **Ontzorgen van lokale besturen bij de opvolging van hun klimaatstrategie**
 - Bundel bestaand aanbod aan data
 - Bundel rapporteringsverplichtingen

2 GLOBALE VASTSTELLINGEN

2.1 EEN LEGISLATUUR-OVERSCHRIJDENDE AANPAK VOOR DE REALISATIE VAN DE KLIMAATSTRATEGIE ONTBREEKT

Degelijke analyses bieden inzicht in de klimaatuitdagingen op het eigen grondgebied

De geauditeerde lokale besturen beschikken elk over een degelijke risico- en kwetsbaarheidsanalyse die de klimaatrisico's en kwetsbare sectoren op het eigen grondgebied identificeert en evalueert. Daarnaast hebben ze ook zicht op de evolutie van de emissies en de klimaatimpact per sector. Deze analyses bevatten daarnaast informatie over de trends, oorzaken en directe en indirecte gevolgen van de klimaatveranderingen. Provincies en/of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden ondersteunen lokale besturen vaak bij de opmaak van deze analyses. Er wordt gebruik gemaakt van diverse beschikbare databronnen zoals de maatregelentabel van VITO², het klimaatportaal (met o.a. IMPACT-tool, PLAN-tool en PROJECT-tool) van VMM³, de databank TERRA van VEB⁴, het LEKP-portaal en provincies.incijfers.be.

**Goede praktijk
'Aanpak analyse &
klimaatactieplan'
Kortenberg**

De klimaatactieplannen bevatten duidelijke doelen gericht op mitigatie en adaptatie.

Alle geauditeerde lokale besturen maakten een klimaatactieplan op dat zowel mitigatie- als adaptatiemaatregelen bevat. Een deel van de doelstellingen, maatregelen en acties uit het klimaatactieplan is bij de meerderheid van de geauditeerde lokale besturen samen met bijhorende kredieten verankerd in het meerjarenplan 2020-2025. Dit gebeurde ofwel door deze na de opmaak van het klimaatactieplan hierin te integreren ofwel door het klimaatactieplan samen te stellen op basis van al goedgekeurde acties uit het meerjarenplan.

Voor de opmaak van de klimaatactieplannen deden de lokale besturen vaak beroep op ondersteuning vanuit de provincie of een intergemeentelijk samenwerkingsverband, onder meer door gebruik te maken van de door hen aangeboden sjablonen, door begeleiding bij de opmaak of door aan te sluiten bij regionale klimaatactieplannen.

De degelijke analyses vormen niet steeds de basis voor de keuze van doelstellingen, maatregelen en acties in het klimaatactieplan en/of het meerjarenplan.

De geauditeerde lokale besturen maken bij het bepalen van klimaatdoelstellingen, -maatregelen en -acties eerder pragmatische keuzes waarbij onder meer verderzetting van bestaand beleid, budgettaire beperkingen, praktische overwegingen of de beschikbaarheid van (project)subsidies een rol spelen. Hierbij toetsen de lokale besturen echter niet consequent af of deze bijdragen aan de vooropgestelde klimaatdoelen en bijgevolg tegemoetkomen aan de noden op het eigen grondgebied. Hierdoor is het niet

² VITO: Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek.

³ VMM: Vlaamse Milieumaatschappij.

⁴ VEB: Vlaams Energiebedrijf.

steeds zeker of de gekozen maatregelen de juiste en op lange termijn meest effectieve zijn. Bovendien is het mogelijk dat er meer (kosten)efficiënte maatregelen niet weerhouden werden.

De klimaatdoelen zijn nog onvoldoende vertaald naar SMART⁵-geformuleerde doelstellingen, maatregelen en acties die de volledige periode tot 2030 overbruggen.

In de meerderheid van de acht lokale besturen zijn enkel voor de periode van de lopende legislatuur (tijdens de audits was dit 2020-2025) concrete doelstellingen, maatregelen en acties bepaald. Hierdoor overbruggen deze niet de volledige periode tot 2030 en is het onvoldoende duidelijk hoe het lokaal bestuur de vooropgestelde mitigatie- en adaptatiedoelen wil realiseren. De geauditeerde lokale besturen hebben in de meeste gevallen wel de intentie om de maatregelen en acties die vanaf 2026 moeten bijdragen aan het realiseren van de klimaatdoelen verder te concretiseren in het kader van de opmaak van het meerjarenplan 2026-2031.

Zowel in de klimaatactieplannen als in de meerjarenplannen 2020-2025 zijn de doelstellingen, maatregelen en acties doorgaans onvoldoende SMART geformuleerd. Ze zijn vaak weinig concreet, zelden tijdsgebonden. Bovendien zijn er weinig prioriteiten aangeduid. Dit maakt de opvolging ervan moeilijk. De maatregelen in het LEKP zijn wel SMART geformuleerd, maar zijn niet op maat van de lokale situatie. Bijvoorbeeld het aantal te voorziene deelwagens in een landelijke gemeente zijn niet in verhouding tot de effectieve noden, aantal m² te ontharden volstaat niet steeds om doelen te halen... De geauditeerde lokale besturen maakten zelf ook weinig een vertaling van de LEKP-doelstellingen naar de lokale situatie.

De klimaatactieplannen zijn onvoldoende financieel doorgerekend tot 2030 of later.

Geen van de geauditeerde lokale besturen heeft de totale noodzakelijke financiële middelen berekend om de klimaatuitdagingen tot 2030 (of later) te realiseren. In de praktijk zijn in regel enkel de acties die zowel in het klimaatactieplan als in het meerjarenplan 2020-2025 zijn opgenomen, financieel onderbouwd. Eén lokaal bestuur maakte door middel van een strategisch vastgoedplan wel al inschattingen van het kostenplaatje om het eigen patrimonium tegen 2050 klimaatneutraal te maken.

**Goede praktijk
'Strategisch
vastgoedplan'
Genk**

Verder zijn de vermeden kosten van klimaatmaatregelen (terugverdieneffecten) nergens systematisch in kaart gebracht. Deze positieve financiële effecten zijn nochtans een belangrijke factor om mee te nemen in de doorrekening van de kostprijs van de klimaatactieplannen (bv. besparingen op verhardingen, minder onderhoud door klimaatvriendelijke beplanting...).

De lokale besturen geven daarnaast aan dat zij zelf over onvoldoende eigen financiële middelen beschikken om de klimaatuitdaging aan te pakken en in grote mate afhankelijk zijn van allerhande (project)subsidies vanuit Europa, Vlaanderen en andere aanbieders. Aangezien de totale financiële noden niet zijn doorgerekend, blijft het echter onduidelijk in welke mate de beschikbare middelen tekortschieten en hoe groot de afhankelijkheid van subsidies of andere financieringskanalen in werkelijkheid is. Bovendien ontbreken analyses die omvang hiervan aantonen.

**Goede praktijk
'Groene
leningen'
Genk**

⁵ SMART ofwel specifiek, meetbaar, aanvaardbaar, realistisch en tijdsgebonden.

Door het versnipperde aanbod, de uiteenlopende voorwaarden en de rapporteringsverplichtingen, is het vaak ingewikkeld voor een lokaal bestuur om een beroep op (project)subsidies te doen.

Het volledige traject van aanvraag tot verantwoording ervaren lokale besturen als arbeidsintensief en brengt vaak een aanzienlijke administratieve belasting met zich mee. Grotere besturen slagen er doorgaans makkelijker in subsidies aan te trekken, omdat zij vaker over de nodige capaciteit beschikken. Dit heeft tot gevolg dat zij ook meer kunnen inzetten op ambitieuzere klimaatmaatregelen. Ook de inzet van alternatieve financieringsmogelijkheden (bv. groene leningen, coöperatieve samenwerking, crowdfunding...) hebben de geauditeerde lokale besturen nog maar in beperkte mate uitgetest.

Tijdens de thema-audit hadden de geauditeerde lokale besturen nog geen rekening gehouden met het wegvallen van de LEKP-subsidies. De impact hiervan is moeilijk in te schatten, onder meer omdat een totaal zicht op de benodigde financiële middelen ontbreekt. Lokale besturen geven aan dat het stopzetten van deze subsidies niet zal leiden tot het stilvallen van maatregelen en acties, al zou dit wel ten koste kunnen gaan van extra initiatieven en dus toch in zekere mate kunnen doorwegen.

Geen van de geauditeerde lokale besturen beschikt over een strategische tijdslijn die zowel de complexiteit van de klimaatuitdaging duidt als de klimaatacties in de tijd (over meerdere legislaturen) spreidt.

Om de klimaatengagementen te realiseren is een lange termijn aanpak ook op lokaal niveau noodzakelijk. Daarom is een strategische tijdslijn nodig die de complexiteit van de klimaatuitdaging weergeeft en over meerdere legislaturen heen reikt. Een dergelijke tijdslijn ontbreekt bij alle geauditeerde besturen. Tussentijdse mijlpalen zijn hierdoor niet vastgelegd en mogelijke structurele drempels in de realisatie van het klimaatactieplan zijn onvoldoende ingeschat. Dit leidt er toe dat er momenteel weinig inzicht bestaat in de voortgang en de impact van de klimaatvisie en -strategie richting 2030 (of later).

Een strategische tijdslijn kan duidelijk maken hoe lokale besturen hun vooropgestelde klimaatdoelen richting 2030 (en later) stapsgewijs kunnen bereiken en hoe de inspanningen doorheen de tijd te verspreiden. Ze laat bovendien toe om makkelijker na te gaan of de uitvoering op schema zit en of bijkomende inspanningen noodzakelijk zijn. Een strategische tijdslijn kan daarnaast bijdragen aan een beter inzicht in de (lokale) bijdrage van acties aan de overkoepelende klimaatdoelstellingen en vergemakkelijkt het maken van keuzes. Bij het maken van keuzes, bv. naar aanleiding van het nieuwe meerjarenplan, is het belangrijk om de impact van de keuzes en de mogelijke gevolgen in functie van klimaatactieplan weer te geven. Het risico bestaat immers dat bij onvoldoende doortastend beleid de realisatie van de daarin geschetste klimaatdoelen in het gedrang komt.

Klimaatbeleid vereist echter moedige en soms moeilijke keuzes. Het vraagt om een langetermijnvisie en het vermogen om boven kortetermijnbelangen uit te stijgen. Bij gebrek hieraan blijft de uitvoering van klimaatstrategieën gefragmenteerd en inconsistent. Zonder duidelijke prioritering en structurele verankering in het beleid dreigt klimaatbeleid ondergeschikt te worden aan andere noden.

Het klimaatactieplan vormt zelden expliciet de leidraad voor de uitvoering van de klimaatvisie en -strategie.

Het meerjarenplan 2020-2025, waarin een kleiner of groter deel van de klimaatmaatregelen uit het klimaatactieplan is opgenomen, fungeert eerder als leidraad om klimaatprojecten en -acties uit te voeren.

Bij meerdere lokale besturen is ook het LEKP een belangrijk complementair sturingsinstrument voor de uitvoering en opvolging van klimaatacties, onder meer omwille van de verplichte jaarlijkse rapportering over de voortgang op de gemeenteraad.

Lokale besturen kiezen soms ook voor acties op korte termijn of gaan in op opportuniteiten die zich aanbieden. Deze spelen vaak in op een (bovenlokaal) aanbod (bijvoorbeeld door in te stappen in projecten/campagnes van partners). Hierbij toetsen ze soms te weinig af in welke mate de gemaakte keuzes bijdragen aan het bereiken van de doelen in het eigen klimaatactieplan. Bijgevolg vormen de degelijke analyses niet overal de basis voor het maken van concrete keuzes in de dagelijkse praktijk. Hierdoor is het dus ook niet steeds zeker of de gekozen maatregelen de juiste en op lange termijn meest effectieve en (kosten)efficiënte maatregelen zijn.

2.2 DE ORGANISATIE- EN OVERLEGSTRUCTUUR IS VAAK ONTOEREIKEND OM DE KLIMAATVISIE EN -STRATEGIE ORGANISATIEBREED UIT TE VOEREN

Meerdere diensten voeren klimaatacties uit, maar er is een gebrek aan helikopterzicht op de (uitvoering van de) klimaatvisie en -strategie.

In ieder lokaal bestuur zijn meerdere diensten (van de dienst omgeving tot de dienst vrije tijd) bewust of onbewust betrokken bij de uitvoering van de klimaatvisie en -strategie. Vaak ontbreekt echter een helikopterzicht op de uitvoering ervan, onder meer door het klimaatactieplan te weinig te hanteren als een (organisatiebreed) programma.

Het gebrek aan een verantwoordelijke die het geheel overziet en aanstuurt, vergroot het risico dat onvoldoende op de radar komt welke acties op schema zitten en bij welke bijstellingen nodig zijn. Dit risico is aanwezig omwille van:

- het ontbreken van een organisatiebrede aansturing en coördinatie (via bv. programmamanagement, projectmethodologie). Individuele maatregelen of acties zijn in regel wel toegewezen aan personen of diensten (soms verspreid over de ganse organisatie).
- het feit dat de toekenning van de eindverantwoordelijkheid van een 'klimaatambtenaar' of 'klimaatdienst' voor het opvolgen en realiseren van het klimaatactieplan niet altijd duidelijk is vastgelegd. Het gebeurt ook dat deze rol in de praktijk onvoldoende wordt opgenomen (bv. door onvoldoende tijd). Bovendien bleek dat de functiehouder in vele lokale besturen tijdens de voorbije jaren meermaals wijzigde met discontinuïteit van de activiteiten en een gebrek aan kennisoverdracht tot gevolg.

De uitgetekende overlegstructuren om het klimaatactieplan op te volgen, zijn niet blijvend geïmplementeerd.

In bepaalde klimaatactieplannen zijn veelbelovende organisatie- en overlegstructuren uitgetekend, met vaak een coördinerende rol. In de praktijk is de uitvoering van deze structuren niet opgestart of na verloop van tijd stilgevallen. Hierdoor ontbreken stabiele en overkoepelende overlegstructuren waarop de coördinatie en opvolging van de operationele uitvoering van de klimaatvisie en -strategie aan bod komt. Dit resulteert in onvoldoende informatie-uitwisseling en afstemming tussen de belangrijkste betrokken

**Goede praktijk
'Klimaatteam'
Izegem**

afdelingen en diensten. Ook komt de realisatie van de klimaatvisie- en strategie vaak te weinig en onvoldoende regelmatig aan bod op de hoogste overlegstructuren binnen de organisatie. Zo ontbreekt vaak een structurele connectie met het managementteam.

Er is te weinig zicht op de nodige personeelsmiddelen, kennis en expertise voor de realisatie van het klimaatactieplan. Afwegingskaders ontbreken om te bepalen welke kennis en expertise intern verder te ontwikkelen of extern aan te trekken is.

De nodige personeelsmiddelen, kennis en expertise voor de realisatie van het klimaatactieplan zijn bij geen enkel lokaal bestuur volledig in kaart gebracht. De meeste plannen vermelden hooguit een bepaald aantal VTE voor de coördinatie van het klimaatactieplan, maar dit is zelden onderbouwd. Ook hebben weinig lokale besturen in kaart gebracht welke kennis en expertise binnen de organisatie aanwezig is en welke ontbreekt. Er zijn ook geen afwegingskaders in gebruik om te bepalen welke kennis en expertise het lokaal bestuur intern verder kan ontwikkelen en welke kennis en expertise het extern moet aantrekken:

- In veel lokale besturen is voldoende inhoudelijke kennis aanwezig om klimaatdoelstellingen mee te kunnen nemen binnen het eigen beleidsdomein (bv. bij de ruimtelijke ordening, groen, wonen, mobiliteit). In hoeverre bepaalde soft skills (bv. belanghebbendenmanagement of verbindend leiderschap) voldoende aanwezig zijn, is eerder onduidelijk.
- Lokale besturen doen regelmatig beroep op externe partners zoals intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, studiebureaus of leveranciers. Voor kleinere lokale besturen, die doorgaans over beperkte interne (strategische) capaciteit en minder gespecialiseerde kennis en expertise beschikken, is de bovenlokale samenwerking des te crucialer. Dit vergroot evenwel de afhankelijkheid van externe partijen.

2.3 HET REALISEREN VAN DE KLIMAATDOELEN GEBEURT IN SAMENWERKING MET BELANGHEBBENDEN EN PARTNERS, MAAR DEZE SAMENWERKING VERLOOPT NOG ONVOLDOENDE GESTRUCTUREERD EN DOORDACHT

Er zijn heel wat (lokale en bovenlokale) partners betrokken bij de uitvoering van het klimaatbeleid van lokale besturen. Met wie, hoe en hoe intens wordt samengewerkt, varieert van lokaal bestuur tot lokaal bestuur.

De geauditeerde lokale besturen erkennen de complexiteit van de klimaatuitdaging en beseffen dat samenwerking met (lokale) belanghebbenden én (bovenlokale) partners, zoals intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, binnen een ecosysteem (interactief netwerk) noodzakelijk is om tot effectieve oplossingen te komen om de lokale klimaatvisie en -strategie te realiseren. Er is een grote diversiteit aan (boven)lokale ondersteuningsinitiatieven en samenwerkingsverbanden op het domein van klimaatbeleid. Wie exact welke rol opneemt binnen de respectievelijke bevoegdheden en mogelijkheden (actor, facilitator, regisseur), is echter zelden concreet vastgelegd. De rollen en bijhorende verantwoordelijkheden zijn vaak niet duidelijk afgelijnd; hierdoor verhoogt het risico op versnippering en inefficiëntie.

De mate van samenwerking varieert per lokaal bestuur waarbij de noden en verwachtingen van kleinere lokale besturen ook anders zijn dan die van grotere:

- Met bepaalde partners (bv. Fluvius voor verledning van openbare verlichting) werken alle lokale besturen samen.
- Afhankelijk van de regio komen intergemeentelijke samenwerkingsverbanden of de provincie vaker in beeld (bv. voor de opmaak van risico- en kwetsbaarheidsanalyses en klimaatactieplannen, ondersteuning, kennisoverdracht en in mindere mate, bij de effectieve implementatie van plannen).
- Soms nemen enkele (naburige) lokale besturen het initiatief tot samenwerking (bv. het opzetten van een gemeenschappelijk energiehuis).

Lokale besturen doen ook beroep op het aanbod vanuit de Vlaamse overheid (bv. voor subsidies (zie 2.1) of data in functie van opvolging van het klimaatactieplan (zie 2.4). Verschillende entiteiten benaderen lokale besturen echter elk vanuit hun eigen invalshoek. Hierbij werkt iedere entiteit met eigen regels, tools, formulieren en opvolgingsmethodieken wat het gebruik door lokale besturen complexer en de opvolging minder transparant maakt. Op dit moment is de mate waarin het lokaal bestuur ingaat op het aanbod vaak afhankelijk van de capaciteit en kennis binnen het lokaal bestuur.

Lokale besturen zijn vrij om al dan niet in te gaan op het bovenlokaal aanbod. Hierdoor vergroot het risico dat een lokaal bestuur niet altijd de juiste maatregelen kiest. Op dit moment ontbreekt een bepaalde vorm van bovenlokale ondersteuning om hieraan meer sturing te bieden. Een aantal lokale besturen geven aan dat bijkomende ondersteuning bij het maken van keuzes een meerwaarde zou kunnen betekenen.

De huidige aanpak leidt tot versnippering van overheidsmiddelen en inefficiëntie doordat elk lokaal bestuur bepaalde expertise moet opbouwen. Het LEKP vormt een eerste aanzet tot meer bovenlokale sturing en begeleiding van lokale besturen, maar de erin geformuleerde doelstellingen zijn niet afgestemd op de concrete lokale situatie en niet afdwingbaar.

Er is dan ook nood aan een structurele afstemming en samenwerking met (potentiële) partners (bv. intergemeentelijke samenwerkingsverbanden), met een duidelijke verdeling van rollen en verantwoordelijkheden, een bundeling van expertise en krachten om zo het klimaatbeleid sterker en meer gecoördineerd vorm te geven.

Lokale besturen zijn tot op zekere hoogte afhankelijk van andere beleidsniveaus voor het realiseren van de klimaatdoelen.

Lokale besturen geven aan voor belangrijke aspecten van het klimaatbeleid afhankelijk te zijn van andere beleidsniveaus. Mobiliteit en energie zijn de beleidsdomeinen die in dit kader het vaakst naar voor geschoven worden. Anderzijds kunnen Vlaamse klimaatambities niet gerealiseerd worden, zonder dat de verschillende lokale besturen op hun eigen grondgebied de resultaten boeken.

Lokale besturen nemen initiatieven om medewerkers en (lokale) belanghebbenden (burgers, bedrijven en verenigingen) te bereiken en te betrekken bij de realisatie van de klimaatdoelen.

De meerderheid van de lokale besturen voerden participatietrajecten uit bij het opmaken van hun klimaatactieplan. Daarnaast zetten ze via diverse communicatiekanalen in op het verhogen van het klimaatbewustzijn bij burgers, verenigingen en ondernemingen. Dit blijft een uitdaging aangezien via informatiecampagnes vaak dezelfde, al overtuigende, medewerkers en burgers bereikt worden.

De voorbeeldfunctie van het lokaal bestuur, onder meer omdat ze het dichtst bij de burger staat, is van groot belang om diverse doelgroepen te stimuleren om actie te ondernemen. De geauditeerde lokale besturen zetten hier systematisch op in, onder meer door zelf te ontharden en te vergroenen en duurzame verplaatsingen te stimuleren.

**Goede praktijk
'Duurzame
verplaatsingen'
Berlaar**

De geauditeerde lokale besturen geven ook aan dat het draagvlak voor en de effectiviteit van maatregelen verder vergroot kan worden door bijvoorbeeld in te zetten op collectieve begeleidingstrajecten, innovatieve aanpakken, zoals het gebruik van warmtescans of het werken met een collectieve omgevingsvergunning voor een ganse wijk.

Complementaire plannen en instrumenten versterken de verankering en uitvoering van het klimaatactieplan binnen de organisatie en het lokale ecosysteem.

Goedgekeurde (complementaire) plannen (bv. woonbeleid, groenvisie, hemelwater- en droogteplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen...) en instrumenten (bv. richtlijnen, verordeningen ruimtelijke ordening...) die ook effectief toegepast worden dragen bij tot een structurele verankering van het klimaatbeleid in de standaardprocessen en helpen bij het maken van klimaatvriendelijke beleidskeuzes. Via die weg stimuleert het lokaal bestuur ook het bredere ecosysteem om dit in praktijk om te zetten. De mate waarin dergelijke aanpak aanwezig is in de geauditeerde lokale besturen, verschilt van lokaal bestuur tot lokaal bestuur:

- Er is bij bepaalde lokale besturen in het beleidsdomein ruimtelijke ordening een groeiende aandacht voor het werken met richtlijnen of afdwingbare voorschriften voor bijvoorbeeld verharding.
- Het aankoopbeleid blijft voor veel lokale besturen een grotendeels onontgonnen terrein wanneer het gaat om een gestructureerde integratie van klimaatdoelstellingen. Een afwegingskader voor aankopen met klimaatgerelateerde criteria voor het opstellen van bestekken of het maken van keuzes ontbreekt vaak. In de praktijk gebeurt dit ad hoc, waarbij andere criteria – meestal financiële – zwaarder doorwegen dan klimaatgerelateerde overwegingen. Hierdoor ontbreekt het lokale besturen aan consistentie in hun aankoopbeleid als onderdeel van de uitvoering van hun eigen klimaatvisie en -strategie.
- De koppeling tussen de klimaatstrategie en de aanpak van energiarmonie wordt in de praktijk nog maar weinig gemaakt.

**Goede praktijk
'Verankeren van
klimaatvoorwaarden
in de werking'
Kortenberg**

**Goede praktijk 'RUP
& BPA verankert
klimaatvisie en -
strategie'
Genk, As**

**Goede praktijk
'Klimaatfactor'
Izegem**

2.4 LOKALE BESTUREN WETEN ONVOLDOENDE OF ZE OP KOERS ZITTEN OM DE KLIMAATDOELEN TE BEHALEN

Lokale besturen volgen de voortgang van hun klimaatvisie en -strategie fragmentair op.

De opvolging van het geheel van de maatregelen en acties in het klimaatactieplan gebeurt te weinig. De realisatiegraad van acties in het klimaatactieplan, die opgenomen zijn in het meerjarenplan, volgen de lokale besturen beter op. Geen enkel geauditeerd lokaal bestuur volgt de gerealiseerde klimaatimpact (bv. daling van emissies) per maatregel of actie op.

Het burgemeestersconvenant en het LEKP leggen rapporteringsverplichtingen op om de voortgang van de erin opgenomen doelstellingen, maatregelen en acties aan te tonen. De rapportering in het kader van het LEKP gebeurt doorgaans tijdig en vaak op basis van het door het Agentschap Binnenlands Bestuur ter beschikking gestelde rapport. Voor de rapportering in het kader van het burgemeestersconvenant is dit niet steeds het geval. Vaak gebeurt deze rapportering bovenlokaal. De hierin opgenomen opvolging van emissies staat ook niet steeds op de radar van de lokale besturen. Geen van beide rapporteringen omvat een volledige opvolging van het klimaatactieplan.

Hierdoor is het voor de lokale besturen onduidelijk in hoeverre zij op schema zitten om de doelen in de aangegane klimaatengagementen te halen en in hoeverre ze moeten bijsturen. Er wordt niet aan scenarioplanning gedaan. Lokale besturen zitten nu vaak in het midden van de looptijd van hun klimaatactieplan, maar hebben onvoldoende zicht of ze op schema zitten om de doelen te behalen. Het gebrek aan een strategische tijdslijn en te weinig SMART geformuleerde doelstellingen, maatregelen en acties versterkt dit nog.

Goede praktijk
'Gebruik GIS-toepassing
i.v.m. vergroening en
ontharding'
As, Genk, Izegem,
Kortenberg

Goede praktijk
'Opvolging
klimaatstrategie'
Izegem

Goede praktijk
'Beleidsvaluatie via
Chartertoets'
Kortenberg

Er zijn niet te weinig data beschikbaar, maar er is wel versnippering van vraag en aanbod aan informatie. Niet alle lokale besturen kennen het aanbod (en de betekenis ervan) voldoende.

Verschillende bestuursniveaus beschikken over en bieden klimaatdata aan. Zowel het aanbod aan beschikbare data (Provincies.incijfers.be, VITO-cijfers, klimaatportaal VMM, Terra, LEKP-portaal...) als de rapporteringsvragen (LEKP, voortgangsrapportage burgemeestersconvenant, rapportering van acties binnen het meerjarenplan...) zijn echter versnipperd. Bovendien zijn verschillende platformen en formaten in gebruik en komen er nog steeds nieuwe tools bij.

Niet alle lokale besturen kennen het aanbod aan beschikbare data (en de betekenis ervan) voldoende. Hierdoor gaan ze er ook niet altijd mee aan de slag. Er is vaak een gebrek aan kennis en capaciteit om data gericht en op de juiste manier functioneel in te zetten en ze op begrijpbare manier intern en extern te ontsluiten en de meerwaarde ervan te belichten. Ook de betrouwbaarheid (bv. rond aangroei van bomen) en tijdigheid (bv. emissiecijfers die twee jaar later beschikbaar zijn) van bepaalde data die

ontsloten worden door andere bestuursniveaus en waarvan lokale besturen afhankelijk zijn om efficiënt te kunnen monitoren, kan beter.

Binnen de lokale besturen is er weinig sprake van gestructureerde en geautomatiseerde verzameling van data die de inspanningen van het lokaal bestuur meten. De manier waarop data momenteel ontsloten worden is onvoldoende om de resultaten van de inspanningen van de lokale besturen zichtbaar te maken.

3 GLOBAAL ADVIES AAN DE LOKALE BESTUREN

Audit Vlaanderen adviseert lokale besturen hun huidige aanpak af te toetsen aan onderstaande elementen, die een belangrijke randvoorwaarde vormen voor het realiseren van een duurzame klimaataanpak. Afhankelijk van de maturiteit van de huidige klimaataanpak dient een lokaal bestuur vervolgens een eigen focus te leggen op de voor het eigen bestuur meest relevante elementen uit onderstaande opsomming.

KLIMAATVISIE EN -STRATEGIE

- **Maak een degelijk, realistisch en volledig klimaatactieplan** op dat is **gebaseerd op concrete analyses van de situatie op het eigen grondgebied**. Gebruik een actuele risico- en kwetsbaarheidsanalyse en emissiecijfers om na te gaan hoeveel inspanningen nodig zijn om de klimaatdoelen te kunnen halen. Benut hiervoor beschikbare publieke bronnen zoals de maatregelentabel van VITO, het klimaatportaal (met o.a. IMPACT-tool, PLAN-tool en PROJECT-tool) van VMM, de databank TERRA van VEB, het LEKP-portaal en provincies.incijfers.be ... Maak indien mogelijk ook gebruik van specifieke eigen data.
 - **Formuleer doelstellingen, maatregelen en acties** in het klimaatactieplan (en het meerjarenplan) **SMART** waardoor de voortgang ervan makkelijk te monitoren is en tijdig kan bijgestuurd worden. Baseer de keuzes van doelstellingen, maatregelen en acties op basis van de actuele lokale risico's en kwetsbaarheden. Probeer zo weinig mogelijk keuzes te laten beïnvloeden door andere motieven.
 - **Reken het klimaatactieplan financieel door**: maak een inschatting van de benodigde financiële middelen om alle maatregelen en acties uit het klimaatactieplan te kunnen realiseren.
 - **Stel** als onderdeel van of aanvullend op het klimaatactieplan **een strategische tijdslijn op** tot minstens 2030 met vooruitblik naar 2050 (klimaatneutraliteit), zodat duidelijk wordt hoe de klimaatdoelen richting 2030 en later gerealiseerd kunnen worden en welke maatregelen en acties hiervoor nodig zijn. Duid hierbij ook aan welke doelen voor en na 2030 zullen gerealiseerd worden en schat in welke doelen moeilijk of niet tijdig gehaald zullen worden.
 - Prioriteer maatregelen en acties met de grootste impact.
 - Werk met tussendoelen om beter inzicht te ontwikkelen in welke zaken te remediëren zijn dan wel een structurele dan wel systemische ingreep vereisen.
 - Geef aan waar initiatief van andere actoren, van bovenlokale overheid tot derde partijen, nodig is om de doelstellingen te halen.
- Bij het maken van keuzes, bv. naar aanleiding van een nieuw klimaatactieplan of het nieuwe meerjarenplan, is het belangrijk om de impact van de keuzes en de mogelijke gevolgen in functie van het klimaatactieplan weer te geven. Het risico bestaat immers dat bij onvoldoende doortastend beleid de realisatie van de daarin opgenomen doelen in het gedrang komt. Het opmaken van een strategische tijdslijn laat toe om – in functie van de klimaatvisie en -strategie richting 2030 en later – weer te geven in hoeverre de uitvoering van de acties op schema zit en wat de bijdrage is van deze acties aan de klimaatdoelstellingen.
- Hanteer het **klimaatactieplan** als **leidraad** bij de implementatie, opvolging en bijsturing van de klimaatvisie en -strategie. Toets nieuwe mogelijke projecten af aan de meerwaarde ervan in functie van de risico's en kwetsbaarheden op het eigen grondgebied. Vermijd niet-onderbouwde opportuniteitskeuzes die weinig bijdragen.

ORGANISATIEOPZET

- Leg de **rollen en verantwoordelijkheden** vast voor de realisatie van de klimaatvisie en -strategie.
 - Leg per vooropgestelde doelstelling/maatregel/actie vast wie of welke dienst zal instaan voor het realiseren ervan.
 - Zorg onder meer voor een duidelijke en stabiele eindverantwoordelijkheid voor het bewaken van de volledige klimaatstrategie binnen de organisatie.

Stuur het geheel van doelstellingen, maatregelen en acties aan volgens de principes van **programmamanagement**.

- Zorg voor voldoende **interne afstemming** en **samenwerking** bij het realiseren van de klimaatdoelen. Zet hiertoe de nodige overlegstructuren op. Zorg voor periodieke rapportering over klimaat op het MAT.
- Breng de aanwezige kennis en expertise nodig om uitvoering te geven aan de klimaatvisie- en strategie in kaart. **Bepaal welke kennis en expertise nog ontbreekt om de beoogde aanpak te kunnen uitvoeren.** Weeg af of deze intern ontwikkeld of extern aangetrokken moet worden.

OPNEMEN EN FACILITEREN

- **Veranker de klimaatvisie en -strategie organisatiebreed** zowel binnen de uitvoerende diensten als in de dagelijkse werking (bv. aankoopbeleid, sociaal beleid, vergunningverlening...). Dit kan bv. door het ontwikkelen van organisatiebrede richtlijnen, standaardclausules, voorschriften of verplichtingen en pas deze organisatiebreed toe.
- Bouw een **ecosysteem** rond het lokaal bestuur uit en maak afspraken om samen de realisatie van de klimaatvisie en -strategie waar te maken. Bepaal welke rollen (actor, facilitator, regisseur) en verantwoordelijkheden het lokaal bestuur, belanghebbenden en partners kunnen en moeten opnemen binnen hun respectievelijke bevoegdheden en mogelijkheden.
- **Informeert, sensibiliseert** en maak de **voorbeeldfunctie** van het lokaal bestuur waar bijvoorbeeld door op het openbaar domein zelf onthardings- en vergroeningsprojecten op te zetten, door het patrimonium te verduurzamen, duurzame mobiliteitskeuzes...
- Maak gebruik van het **bovenlokaal aanbod** ter ondersteuning van lokale besturen.

OPVOLGEN

- **Volg consequent** de voortgang van doelstellingen, maatregelen en acties uit het klimaatactieplan op.
 - Maak gebruik van bovenlokaal beschikbaar gestelde data (bv. Provincie in cijfers, impacttool, maatregelentool...). Bepaal welke complementaire data intern nog beschikbaar en relevant zijn om te verzamelen en zet een structuur op waarbinnen dit kwaliteitsvol en tijdig kan gebeuren. Selecteer een relevante set van data om op een efficiënte en effectieve manier de voortgang op te volgen.
 - Zorg voor een overkoepelende rapportering over de voortgang van het klimaatactieplan. Deze rapportering biedt inzicht in de gerealiseerde maatregelen en hun impact, en vormt een essentieel instrument om tijdig bij te sturen wanneer doelstellingen niet worden bereikt. Bepaal vooraf de frequentie van deze rapportering en stem deze, waar mogelijk, af op bestaande rapporterings- en opvolgingsverplichtingen (in het kader van klimaat of via het meerjarenplan). Belangrijke vragen hierbij zijn:
 - Hanteren we de juiste aanpak om onze doelstellingen te realiseren op lokaal vlak?
 - Zitten we op schema om de doelstellingen binnen het voorziene tijdsbestek te realiseren?

AUDIT VLAANDEREN

- **Bespreek** de voortgang van de klimaatvisie en -strategie periodiek op zowel relevant **ambtelijk** als **politiek** niveau.
- **Stuur de aanpak** indien nodig **bij**. Verhoog bv. de inspanningen om te versnellen, verminder de inzet op acties die geen verdere ondersteuning behoeven, herformuleer maatregelen en acties als ze niet langer of onvoldoende bijdragen aan de doelstellingen.

4 GLOBAAL ADVIES AAN ANDERE BESTUURSNIVEAUS

De belangrijkste conclusies van deze thema-audit geven niet alleen inzicht in de duurzame klimaataanpak bij de geauditeerde lokale besturen. Doorheen de acht audits en op basis van contacten met belanghebbenden⁶ in voorbereiding van deze auditreeks en in het bijzonder naar aanleiding van de opmaak van het globaal rapport, blijkt duidelijk dat een aantal elementen voor het opzetten en volhouden van een duurzame klimaataanpak niet louter op het lokale niveau kunnen gerealiseerd worden. Lokale besturen ervaren (structurele) moeilijkheden die ze vaak niet zelf kunnen aanpakken vanuit de eigen mogelijkheden en bevoegdheden. Om hieraan tegemoet te komen zijn een duidelijk, stabiel en doortastend beleidskader en ondersteuning vanuit andere bestuursniveaus – in het bijzonder vanuit de Vlaamse overheid en de provincies - in combinatie met een versterking van de **interbestuurlijke governance** van de klimaataanpak noodzakelijke randvoorwaarden. Hiertoe dient het versnipperde bovenlokale aanbod aan ondersteuning en sturing voor de lokale besturen beter afgestemd te worden om zo onder meer efficiëntieverlies en verkokering tegen te gaan. Dit zal de lokale besturen ook helpen om mee de regionale en nationale verwachtingen en doelstellingen te realiseren. Audit Vlaanderen raadt aan om rol die de andere bestuursniveaus opnemen ten aanzien van de lokale besturen te versterken in functie van het wegwerken van de gedetecteerde knelpunten.

Het operationaliseren en volhouden van het op 18 juli 2025 door de Vlaamse Regering goedgekeurde Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) in combinatie met het focussen op aankomende wettelijke verplichtingen voor lokale besturen kan hiervoor de basis vormen. De in het VEKP geplande hervorming van het LEKP tot een dialoogplatform kan hierbij eveneens een opportuniteit vormen.

Audit Vlaanderen formuleert onderstaande adviezen aan andere bestuursniveaus.

- Zorg voor een **stabiel beleidskader** dat zich vertaalt in stabiele **regelgeving** die ook is afgestemd op de huidige en toekomstige Europese verplichtingen. Koppel hieraan **financiering** waarop lokale besturen hun klimaatbeleid, ook op langere termijn, kunnen afstemmen.
 - Zorg voor structureel, stabiel en gecoördineerd financierings- en investeringskader (bv. via subsidies) gelinkt aan duidelijke en stabiele regelgeving waarop lokale besturen hun beleid, ook op langere termijn, kunnen afstemmen ter versterking van de realisatie van de klimaatvisie en -strategie.
 - Focus hierbij op de vermeldingen over de lokale besturen zoals in het Vlaams Energie- en Klimaatplan en op aankomende, onder meer Europese en Vlaamse verplichtingen.
 - Maak tijdig kenbaar aan welke nieuwe regelgeving (en verplichtingen) lokale besturen moeten voldoen.
 - Stem bovenlokale initiatieven tussen de verschillende bestuursniveaus meer op mekaar af (bv. subsidieoproepen met bijhorende administratieve vereisten, financieringsmechanismen...). Bied lokale besturen handvatten om op een efficiënte manier nieuwe initiatieven te capteren. Hanteer duidelijke en afgestemde vereisten om in aanmerking te komen en maak, wanneer nog relevant, werk van eenvoudige verantwoordingsdocumenten en termijnen.
- Deze aanpak moet bijdragen aan het realiseren van een systemische transitie, daar waar incrementele maatregelen eerder te beperkt blijken om de gestelde klimaatdoelen te halen.
- **Bundel expertise, coach en ondersteun lokale besturen.** Fungeer als **kenniscentrum** om zowel de strategische als de technische kennis van lokale besturen te versterken en te ondersteunen.
 - Zet in op het voldoende (blijven) delen van kennis en expertise met lokale besturen en deze waar mogelijk nog verder aan te vullen met specifieke (strategische of technische) expertise die op het

⁶ Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, provincies, Vlaams Energie- en Klimaatagentschap, Agentschap Binnenlands Bestuur, enkele lokale besturen...

lokaal niveau ontbreekt of moeilijk kan ontwikkeld worden. Dit zowel door ondersteuning aan te bieden bij de opmaak als de uitvoering van klimaatactieplannen (bv bij het opmaken van complexe analyses, het financieel doorrekenen van acties (bv. gemiddelde kost voor vergroening en ontharding, energietransitie), innovatiemogelijkheden (bv. nieuwe materialen, energiebesparende technieken), het uitwerken van strategische tijdslijnen, het aanbieden van concrete handvatten (bv. basissjablonen voor klimaatactieplannen, het koppelen van de doelen aan relevante indicatoren, overzicht van de bestaande en aankomende regelgeving...)).

- Ontzorg lokale besturen bij de opvolging van hun klimaatstrategie door het bestaand aanbod aan **data** en **rapporteringsverplichtingen** te **bundelen**.
 - Ondersteun lokale besturen op het vlak van monitoring en rapportering door data vlot toegankelijk en op een overzichtelijke manier aan te bieden en dit zowel om de realisatie van de klimaatvisie en -strategie als de bijhorende impact te kunnen meten. Diverse data zijn beschikbaar, maar lokale besturen missen vaak het overzicht en het inzicht wat de data daadwerkelijk betekenen. Help lokale besturen om een beperkte set van relevante data te selecteren om de uitvoering van de klimaatvisie en -strategie efficiënt en effectief op te volgen waardoor bijsturing mogelijk wordt.

BIJLAGE 1: ALGEMENE INFORMATIE OVER DE THEMA-AUDIT

De aandacht voor klimaatverandering is de afgelopen jaren sterk gestegen. Dit komt onder meer door een groeiend inzicht in de risico's van de klimaatverandering (zoals hittestress, droogte, wateroverlast...) én het ontstaan van beleid om de oorzaken van de klimaatverandering te beperken (mitigatie) of de gevolgen op te vangen (adaptatie). De aanpak van de klimaatverandering gebeurt zowel op het Europese, nationale als subnationale niveau. Ook het lokale niveau levert een belangrijke bijdrage. Lokale besturen zijn zich hiervan bewust wat resulteerde in een grote betrokkenheid bij het klimaatvraagstuk.

De overgrote meerderheid van de lokale besturen in Vlaanderen zijn de afgelopen jaren immers klimaatengagementen aangegaan door onder meer het ondertekenen van (Europees geïnitieerde) [burgemeestersconvenanten](#)⁷, één of meerdere versies van het (Vlaamse) Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP⁸) of door aan te sluiten bij een ander (provinciaal) initiatief. Hierin engageren lokale besturen zich tot een lange termijn klimaataanpak en een legislatuur-overschrijdend engagement, met een horizon richting 2030 of zelfs 2050. Om de vooropgestelde doelen (= doelstellingen, maatregelen en acties) te realiseren zijn onder meer een goede organisatie én gerichte opvolging cruciaal. De ambities zijn bovendien niet alleen gericht op de eigen werking van het lokaal bestuur, maar ook op de inwoners, organisaties en ondernemingen gevestigd op het grondgebied van het betrokken lokaal bestuur.

Gezien het belang van een degelijke aanpak om deze uitdagingen te kunnen realiseren, voerde Audit Vlaanderen in de periode oktober '24 – september '25 de thema-audit Duurzame klimaataanpak uit bij acht lokale besturen. In deze thema-audit ging Audit Vlaanderen na in hoeverre het lokaal bestuur op een gestructureerde manier werkt aan een duurzame klimaataanpak. Meer specifiek bekeek Audit Vlaanderen of het lokaal bestuur:

- vanuit een analyse van de uitdagingen op het eigen grondgebied een klimaatvisie en -strategie ontwikkelde gericht op zowel mitigatie als adaptatie;
- zich erop organiseert om dit te realiseren;
- intern en extern de uitvoering van de klimaatvisie en -strategie opneemt en faciliteert;
- de realisatie en bijhorende impact van de strategie opvolgt en hierover rapporteert.

Voor de uitvoering van deze opdracht hanteerde Audit Vlaanderen volgende beoordelingselementen:

⁷ De burgemeestersconvenanten zijn een samenwerkingsinitiatief dat lokale en regionale besturen uitnodigt om vrijwillig te werken aan energie-efficiëntie en hernieuwbare energie, ter ondersteuning van de EU-doelstellingen (initieel –20 % CO₂-emissie tegen 2020, en vervolgens uitgebreid met een 55% reductiedoelstelling tegen 2030, en uiteindelijk klimaatneutraliteit tegen 2050). Ondertekenaars verbinden er zich toe om administratieve structuren met voldoende personele capaciteit te voorzien, het opstellen van een Baseline Emission Inventory (BEI), het indienen van een duurzame energie- en klimaatactieplan (SEAP, later SECAP) binnen 1 jaar, en een tweejaarlijkse monitoring en rapportage van de ondernomen acties en emissies om naar de doelstelling toe te werken.

⁸ Het Lokaal Energie- en klimaatpact geeft via concrete doelstellingen invulling aan de ambitie van Europa om tegen 2050 het eerste klimaatneutrale continent te worden. Naast een aantal algemene doelstellingen zetten ze ook in op 4 specifieke werven: vergroening, energie, mobiliteit en regenwater. Sinds de lancering in 2021 werden drie versies van het pact gelanceerd waarin doelstellingen verscherpt en uitgebreid worden: LEKP 1.0, 2.0 en 2.1.

De focus lag op de mate waarin het lokaal bestuur belangrijke risico's gerelateerd aan een duurzame klimaataanpak beheerst. Meer specifiek gaat het onder meer over volgende risico's:

- Het lokaal bestuur zet onvoldoende in op maatregelen en acties om de **oorzaken en gevolgen van de klimaatverandering** (mitigatie en adaptatie) aan te pakken.
- Door het **ontbreken van een duidelijke analyse** onderneemt het lokaal bestuur willekeurige acties die mogelijk onvoldoende impact op lange termijn hebben op het voorkomen van klimaatveranderingen en/of het beperken van de gevolgen ervan.
- Door slechts in te zetten op delen van een groter, structureel probleem of in te zetten op dezelfde acties als anderen zet het lokaal bestuur de **middelen niet optimaal** in.
- Door het **ontbreken van een degelijke monitoring en rapportering** heeft het lokaal bestuur geen zicht op de mate waarin de doelstellingen, maatregelen en acties en in brede zin de klimaatengagements gerealiseerd zijn en wat nog de kloof is ten aanzien van de doelen op lange termijn.
- De **interne processen** zijn zodanig opgezet dat ze klimaatacties **onvoldoende uitdragen** en zelfs **tegenwerken** waardoor het lokaal bestuur de doelen (doelstellingen, maatregelen en acties) niet bereikt.

Volgende aspecten vielen **buiten** de auditreikwijdte:

- audit van specifieke processen;
- gemaakte beleidskeuzes;
- inhoudelijke uitspraken over concrete klimaatmaatregelen;
- toetsing van de correcte aanwending van uitgekeerde subsidies in het kader van het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP) of andere subsidies.

Beoordelingselementen

Klimaatvisie en -strategie

Risico- en kwetsbaarheidsanalyse

- Het lokaal bestuur voerde een degelijke risico- en kwetsbaarheidsanalyse (RKA) uit die de klimaatrisico's en kwetsbare sectoren op het eigen grondgebied identificeert en evalueert. Hierbij is er inzicht in de evolutie van de emissies en de klimaatimpact per sector, alsook in trends en oorzaken en in directe en indirecte gevolgen.

Klimaatactieplan

- Het lokaal bestuur vertaalde de aangevane engagementen uit het burgemeestersconvenant naar een strategie met een langetermijnvisie (2030 of verder) met doelstellingen voor mitigatie en adaptatie.
- Het klimaatactieplan bevat specifieke, meetbare, aanvaardbare, realistische en tijdsgebonden doelen (doelstellingen, maatregelen en acties).
- De inhoud van dit klimaatactieplan is gebaseerd op de risico- en kwetsbaarheidsanalyse en afgestemd met belanghebbenden en partners.

Strategische tijdslijn

- Het lokaal bestuur maakte richting 2030 of verder een strategische tijdslijn met tussentijdse mijlpalen op voor de klimaatstrategie.
- Er is een inschatting gemaakt van de complexiteit van de uitdaging en op welke wijze het lokaal bestuur de uitdagingen kan realiseren: wat zelf uit te voeren en waarvoor andere actoren een cruciale rol moeten opnemen.
- Het lokaal bestuur verankerde het klimaatactieplan in het meerjarenplan, zowel de doelstellingen, maatregelen en acties als de financiële doorvertaling ervan.

Organisatieopzet

Financieel kader

- Het lokaal bestuur maakte een realistische berekening van de financiële middelen (eigen middelen, inkomsten uit subsidies...) die nodig zijn om de doelen te halen en alle klimaatacties te kunnen uitvoeren.
- De nodige financiële middelen zijn structureel en op lange termijn voorzien.

Personeelskader

- Het lokaal bestuur schatte in welke de personele middelen nodig zijn om de doelen te halen en alle klimaatacties te kunnen uitvoeren.
- De nodige personele middelen zijn structureel en op lange termijn voorzien.
- De vereiste kennis en competenties zijn beschikbaar voor het lokaal bestuur om de maatregelen en acties te kunnen uitvoeren. Dit omvat zowel technische kennis als bepaalde soft skills zoals overtuigen, samenwerken... Voor de ontbrekende competenties is een plan opgemaakt om deze (verder) te ontwikkelen (bv. met opleidingen of interne kennisoverdracht) of om deze extern in te huren.

Organisatie- en overlegstructuur

- Binnen het lokaal bestuur zijn de rollen en verantwoordelijkheden die nodig zijn om de acties te kunnen uitvoeren en opvolgen duidelijk toegewezen.
- Waar nodig zijn interne overlegstructuren opgezet om de acties structureel te kunnen realiseren en opvolgen.
- Het lokaal bestuur creëert een ecosysteem (interactief netwerk) om samen met lokale belanghebbenden (burgers, experts, verenigingen en ondernemingen) én bovenlokale partners (intergemeentelijke samenwerking, provincie, Vlaamse overheid...) acties op te nemen die bijdragen aan de realisatie van de klimaatvisie en -strategie. Het bepaalde rollen en verantwoordelijkheden voor zichzelf, belanghebbenden en partners.

Opnemen en faciliteren

Uitvoeren klimaatactieplan

- Het klimaatactieplan vormt de leidraad voor de uitvoering van de klimaatvisie en -strategie. Het lokaal bestuur hanteert hiervoor bij voorkeur een projectmatige aanpak.
- Het lokaal bestuur neemt de uitvoering van het klimaatactieplan intern op en verankert het organisatiebreed binnen de eigen werking. Het focust hierbij op de beleidsdomeinen die een belangrijke hefboom of impact hebben om de klimaatvisie en -strategie mee te helpen realiseren. Het beschikt over instrumenten⁹ en (uitvoerings)plannen¹⁰ in lijn met en afgestemd op het klimaatactieplan.

Faciliteren ecosysteem

- Het lokaal bestuur faciliteert het ecosysteem door diverse hefbomen en (beleids)instrumenten in te zetten om de realisatie van de klimaatdoelstellingen te kunnen realiseren¹¹. Het lokaal bestuur stimuleert hierbij ook het gebruik van instrumenten van andere beleidsniveaus (informatie en ondersteuning over steunmaatregelen, deelname aan Green Deals...) of van private initiatiefnemers.
- Het lokaal bestuur creëert bewustzijn bij medewerkers, het politieke niveau en belanghebbenden om bij te dragen aan de realisatie van de klimaatacties. Dit door onder meer de realisaties voldoende intern en extern te communiceren¹².

Opvolgen

Opvolgen realisatie en impact

- Het lokaal bestuur volgt de realisatie en bijhorende impact van zijn klimaatvisie en -strategie op. Het heeft inzicht in de evolutie van de emissies per sector en in trends en oorzaken in functie van het bereiken van de reductiedoelstelling richting 2030 en de adaptatiedoelstellingen.

Voortgangsrapporten

- Het lokaal bestuur maakt voortgangsrapporten over de uitvoering van de doelstellingen, maatregelen en acties (minstens om de 2 jaar) en over de emissies (minstens om de 4 jaar).
- Deze voortgangsrapporten zijn degelijk onderbouwd en voor bepaalde aspecten intern of extern onafhankelijk gevalideerd.
- Het lokaal bestuur rapporteert hierover intern zowel op het ambtelijke als het politieke niveau. Wanneer relevant gebeurt rapportering aan belanghebbenden en partners.

Gebruik van data

- Het lokaal bestuur gebruikt data (kwantitatief, kwalitatief, meeteenheid, ...) om de klimaatdoelen op te volgen. Er zijn processen in voege om tot betrouwbare en kwalitatieve data te komen. Het lokaal bestuur gebruikt deze actief bij het opvolgen van de klimaatstrategie.

⁹ Voorbeelden hiervan zijn organisatiebrede richtlijnen en afspraken bij (her)inrichting openbaar domein, beheer van het patrimonium, een klimaattoets bij omgevingsvergunningen, verordeningen ruimtelijke ordening, standaardclausules bij aankopen, organisatie van evenementen, aanbieden fietsleasing,...

¹⁰ Voorbeelden hiervan zijn ruimtelijke uitvoeringsplannen, een hemelwater- en droogteplan, een warmteplan, een mobiliteitsplan,...

¹¹ Voorbeelden hiervan zijn subsidies en premies voor mitigatie- en adaptatiemaatregelen, heffingen of te hanteren standaardclausules voor subsidiereglementen, groepsaankopen...

¹² Voorbeelden hiervan zijn educatieprogramma's in scholen, samenwerking met lokale verenigingen om bewustwording te vergroten, belonen van duurzame initiatieven of gedrag van bewoners (bv. wedstrijd, subsidie).

BIJLAGE 2: DE GEAUDITEERDE BESTUREN

Audit Vlaanderen voerde de audits uit bij volgende lokale besturen:

- As
- Balen
- Berlaar
- Genk
- Hoeilaart
- Izegem
- Kortenberg
- Zwalm

AUDIT VLAANDEREN

Situering van de geauditeerde lokale besturen

Gemeente	As	Balen	Berlaar	Genk	Hoeilaart	Izegem	Kortenberg	Zwalm	Vlaams Gewest
Provincie	Limburg	Antwerpen	Antwerpen	Limburg	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	Oost-Vlaanderen	
Belfius-cluster	Woongemeent en met vergrijzende bevolking	Woongemeent en met vergrijzende bevolking	Woongemeent en met vergrijzende bevolking	Grote en regionale steden	Gemeenten in de stadsrand met hogere inkomens en toenemend aantal jongeren	Gemeenten en kleine steden met centrumfunctie en economische activiteit	Gemeenten in de stadsrand met hogere inkomens en toenemend aantal jongeren	Landelijke woongemeenten met hogere inkomens	
Aantal inwoners (1/1/2024)	8.259	23.523	12.061	67.877	11.636	29.227	21.165	8.340	
Oppervlakte (in km ²)	22	73	25	88	21	26	35	34	
Klimaatindicatoren									
– CO ₂ -emissie door huishoudens (in ton per huishouden, 2022)	3,26	3,1	3,11	3,15	3,73	2,8	3,31	3,23	2,95
– Energieverbruik door huishoudens (in MWh per huishouden, 2022)	16,78	16,18	16,13	16,22	18,85	14,78	16,94	16,32	15,36
– Lokale productie hernieuwbare energie (% , 2022)	26,9	40	21,3	33,6	13,8	32,1	18,4	29,3	28
– Publieke laadpunten per 100 inwoners (aantal, 2025)	0,02	0,08	0,14	0,19	0,14	0,16	0,33	0,24	0,25
– Verhardingsgraad (% t.o.v. totale oppervlakte, 2022)	10,6	12,5	14,1	27	12,7	35,9	14,9	9,6	15,3
– Hittestress – aantal kwetsbare instellingen (aantal, VMM scenario 2100)	20	46	29	98	14	68	26	13	

AUDIT VLAANDEREN

– Hittestress – inwoners 0-4 jaar en 65+ jaar (aantal, VMM scenario 2100)	1.895	5.359	2.983	15.282	2.638	7.363	4.742	2.014	
– Droogtestress – landbouwpercelen met significante droogtestress (%, VMM scenario 2100)	20,7	10,8	8,7	16,7	18,7	17,2	15,8	22,7	18,1
– Wateroverlast – gebouwen met wateroverlast (%, VMM scenario 2050)	4,2	4,2	6,7	6,9	10,9	15,6	11,1	8,4	7,8
– Oppervlakte ingenomen door buurtgroen t.o.v. oppervlakte (%, 2019)	71,5	44,7	18	45,3	65,6	6,9	32,8	21,1	23,9
Aangegane engagementen									
– Burgemeestersconvenant 2030	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	
– Burgemeestersconvenant 2050	Neen	Neen	Neen	Neen	Neen	Neen	Neen	Neen	
– Lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	
– Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.0	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	
– Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.1	Neen	Neen	ja	Ja	Ja	Ja	Neen	Neen	

Een meer volledig overzicht van kernindicatoren is terug te vinden op de website provincies.incijfers.be - Databank - Nieuw

BIJLAGE 3: DE RESULTATEN PER AUDIT

In onderstaande tabel zijn alle geauditeerde besturen van de thema-audit 'Duurzame klimaataanpak' en hun scores op de verschillende onderdelen anoniem opgenomen. De cijfers tussen haakjes komen overeen met de scores uit de legende.

Klimaatvisie en -strategie								
Risico- en kwetsbaarheidsanalyse	(3)	(3)	(2)	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)
Klimaatactieplan	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)
Strategische tijdslijn	(1)	(1)	(0)	(2)	(2)	(1)	(1)	(1)
Organisatieopzet								
Personeelskader	(1)	(2)	(1)	(1)	(2)	(2)	(2)	(2)
Financieel kader	(1)	(2)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(3)
Organisatie- en overlegstructuur	(1)	(1)	(1)	(2)	(2)	(1)	(3)	(2)
Opnemen en faciliteren								
Uitvoeren klimaatactieplan	(1)	(2)	(1)	(1)	(3)	(1)	(3)	(2)
Faciliteren ecosysteem	(3)	(2)	(1)	(3)	(3)	(2)	(2)	(3)
Opvolgen								
Opvolging realisatie en impact	(2)	(2)	(0)	(1)	(2)	(1)	(2)	(2)
Voortgangsrapporten	(1)	(3)	(1)	(2)	(2)	(1)	(3)	(3)
Gebruik van data	(1)	(2)	(0)	(2)	(2)	(1)	(2)	(1)

Legende

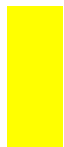
Onbestaand (0)

Er bestaan geen of zeer weinig beheersmaatregelen. Het controlebewustzijn is eerder laag en er worden weinig acties ondernomen om te komen tot een adequaat systeem van organisatiebeheersing.

Ad-hocbasis (1)

Er zijn beheersmaatregelen uitgewerkt op ad-hocbasis. Het bewustzijn van de nood aan adequate beheersmaatregelen (organisatiebeheersing) groeit, maar er is nog geen gestructureerde of gestandaardiseerde aanpak. Het systeem van organisatiebeheersing draait meer rond personen dan rond systemen.

Gestructureerde aanzet (2)

Er is een gestructureerde aanzet tot de ontwikkeling van beheersmaatregelen. De beheersinstrumenten zijn dus in ontwikkeling, maar worden nog niet toegepast ('Plan').

Gedefinieerd systeem (3)

Beheersmaatregelen zijn aanwezig. Zij zijn gestandaardiseerd, gedocumenteerd, gecommuniceerd en worden toegepast ('Do').

Beheerst systeem (4)

De beheersmaatregelen worden periodiek intern geëvalueerd en bijgestuurd ('Check' & 'Act'). Er is een actief adequaat en doeltreffend systeem van organisatiebeheersing.

BIJLAGE 4: GOEDE PRAKTIJKEN

Tijdens de uitvoering van auditopdrachten houdt Audit Vlaanderen de ogen open voor besturen die een degelijke aanpak hebben ontwikkeld voor een bepaalde taak of (deel)proces. Deze goede praktijken worden via de website van Audit Vlaanderen gedeeld met alle geïnteresseerden. Tijdens de uitvoering van de thema-audit Duurzame klimaat aanpak werden volgende goede praktijken gedetecteerd. De volledig uitgewerkte goede praktijken en bijhorende documenten kan u op de website van Audit Vlaanderen consulteren.

Degelijke aanpak voor de opmaak van een risico- en kwetsbaarheidsanalyse en bijhorend klimaatactieplan – Kortenberg

Lokaal bestuur Kortenberg ging doordacht aan de slag met de opmaak van het klimaatactieplan. Kortenberg vertrok van een gedetailleerde analyse om inzicht te hebben in de risico's en kwetsbaarheden voor het eigen grondgebied. Vervolgens organiseerde Kortenberg een intensief en uitgebreid participatietraject met burgers, het politieke niveau en eigen medewerkers om input te verzamelen voor de maatregelen en acties in het plan.

[Lees hier de goede praktijk.](#)

Strategisch vastgoedplan – Genk

Lokaal bestuur Genk maakte een financiële doorrekening van het kostenplaatje om het eigen patrimonium tegen 2050 klimaatneutraal te maken. Daarbij werd ook rekening gehouden met terugverdieneffecten zoals toekomstige besparingen op energieverbruik dankzij klimaatvriendelijke investeringen. Deze doorrekening vormt een onderbouwde basis om prioriteiten te bepalen bij toekomstige beslissingen rond het patrimonium.

[Lees hier de goede praktijk.](#)

Groene leningen op basis van een 'sustainable finance framework' – Genk

Lokaal bestuur Genk hanteerde een 'sustainable finance framework' om op zoek te gaan naar "groene leningen" voor klimaatvriendelijke investeringen die bijdragen aan de realisatie van de klimaatdoelstellingen.

[Lees hier de goede praktijk.](#)

Klimaatteam – Izegem

Lokaal bestuur Izegem beschikt over stadsbrede overlegstructuren waarop klimaatacties aan bod komen. Deze garanderen voldoende informatie-uitwisseling tussen de belangrijkste betrokken afdelingen en diensten. De interne werkgroep 'klimaatteam' speelt hierin een belangrijke rol.

[Lees hier de goede praktijk.](#)

Duurzame verplaatsingen – Berlaar

Lokaal bestuur Berlaar stimuleert medewerkers om zich op een duurzame manier te verplaatsen. Hiervoor maakte het een beslissingsboom op die medewerkers helpt bij het kiezen van een (zo duurzaam mogelijk) vervoersmiddel.

[Lees hier de goede praktijk.](#)

Verankeren van klimaatvoorwaarden in de werking (bemalingswater) – Kortenberg

Om doelstellingen in het energie- en klimaatactieplan gericht op het voorkomen van droogtestress te kunnen toepassen in de werking, verankerde lokaal bestuur Kortenberg enkele maatregelen in een gemeenteraadsbeslissing die verder gaat dan de algemeen geldende regelgeving. Zo opteerde Kortenberg ervoor om specifieke verplichtingen op te leggen voor bemalingswater bij bouwprojecten in tijden van droogte. Hiermee verplicht het lokaal bestuur om bemalingswater te laten infiltreren of te laten hergebruiken in droogteperiodes.

[Lees hier de goede praktijk.](#)

Werken met een RUP of BPA verankert de klimaatvisie en -strategie – Genk en As

Binnen de gemeentelijke bevoegdheden kan het lokaal bestuur de klimaatvisie en -strategie verankeren over de legislaturen heen. Dit kan voor klimaatadaptatie bijvoorbeeld gebeuren via een gemeentelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP), een Bijzonder Plan van Aanleg (BPA), een stedenbouwkundige verordening of andere beleidsinstrumenten met bindende werking. In deze plannen en verordeningen kan het lokaal bestuur stedenbouwkundige voorschriften (bv. maximale verharding, minimale vergroening) opnemen die verplicht moeten worden nageleefd bij het afleveren van omgevingsvergunningen, bij advisering aan inwoners en bedrijven, of bij gemeentelijke projecten.

[Lees hier de goede praktijk.](#)

Klimaatfactor – Izegem

Lokaal bestuur Izegem introduceerde het instrument 'klimaatfactor'. Hierbij wordt bij een aankoopdossier de mogelijke (meer)kost om een aankoop klimaatvriendelijk te maken geëxpliciteerd. De organisatie maakt op deze wijze het mogelijke surplus aan uitgaven voor klimaatvriendelijke oplossingen inzichtelijk. Hierdoor stimuleert Izegem bij de diensten het maken van een klimaatreflex en verduidelijkt het aan het politieke niveau de keuze tussen een duurzame en een niet duurzame oplossing.

[Lees hier de goede praktijk.](#)

Opvolging van de klimaatstrategie – Izegem

Een onderdeel van de website van lokaal bestuur Izegem fungeert als een centrale hub waarop de voortgang van de acties uit het klimaatactieplan wordt opgevolgd.

[Lees hier de goede praktijk.](#)

Gebruik GIS-toepassing rond vergroening en ontharding – lokaal bestuur As, Genk, Izegem en Kortenberg

Lokale besturen gebruiken hun GIS-toepassing van objecten in de publieke ruimte steeds vaker als sturingsinstrument voor vergroening en ontharding. Deze informatie dient niet enkel om het aantal bomen of hagen, of de totale verhardingsoppervlakte te monitoren. Sommige lokale besturen zetten ze ook al in om het onderhoud van de publieke ruimte beter te plannen.

[Lees hier de goede praktijk.](#)

Beleidsevaluatie door burgers via Chartersoets – Kortenberg

Lokaal bestuur Kortenberg wil de lokale samenleving zoveel mogelijk met actieve betrokkenheid van burgers en verenigingen vormgeven. Zo werkte Kortenberg samen met hen een toekomstvisie uit die werd opgenomen in het Charter van Kortenberg. Elke legislatuur worden beleidsbeslissingen afgetoetst aan de grondbeginselen van het charter, zoals duurzame gemeenschap, groene verbandingen en lokale (groene) ruimte ...

[Lees hier de goede praktijk.](#)

COLOFON

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Mark Vandersmissen
Administrateur-generaal Audit Vlaanderen

CONTACT

Audit Vlaanderen
Havenlaan 88
1000 Brussel
02 553 45 55

Deze publicatie is beschikbaar op www.auditvlaanderen.be